

Podobnie jak Berlin z lat 90. ubiegłego stulecia, Kraków coraz bardziej przypomina olbrzymi plac budowy. Inwestycje, których realizacja już się rozpoczęła lub rozpocznie się niebawem, zmieniają pejzaż miasta, kojarzonego dotychczas z architektonicznym skansenem

Do tej pory nieliczne udane, współczesne budynki – jak Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha („A-m” 2/95), Pawilon Wyspiański 2000 („A-m” 10/07) czy Auditorium Maximum Uniwersytetu Jagiellońskiego („A-m” 7/08) – ginęły wśród obiektów źle wkomponowanych w otoczenie, o niskiej jakości wykonania, projektowanych w atrakcyjnych lokalizacjach, ale bez polotu. Krytykowane przez miejskich architektów Galeria Krakowska, Salvator

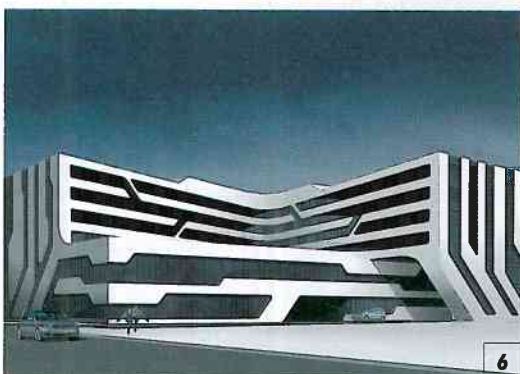
Większość nowych inwestycji (50 wybranych projektów), które w istotny sposób wpłyną na zmianę architektonicznego pejzażu, zaprezentowano na wystawie *Architektura Krakowa 2012*, zorganizowanej wiosną tego roku na Małym Rynku. Inicjatorami ekspozycji były władze miasta, a organizatorem lokalny oddział SARP.

Rozstrzygnięliśmy w ostatnim czasie blisko dziesięć konkursów architektonicznych. Wiele z wyłonionych w nich projektów jest już na etapie zdobywania pozwolenia na budowę. Krakowowi przybędzie wkrótce kilka prawdziwych perełek nowoczesnej architektury – zapewnia profesor Andrzej Wyżykowski, główny architekt Krakowa.

Nie byłem w Polsce od momentu budowy centrum Manggha, czyli od blisko trzynastu lat. Był to dla Krakowa trudny okres. Dziś dostrzegam wielkie zmiany. Miasto dynamicznie się rozwija, a nasz nowy projekt, odgrywa w tym procesie kluczową rolę – stwierdził podczas ceremonii podpisania umowy na budowę Centrum Kongresowego przy rondzie Grunwaldzkim (il. 11)

Wisły. Z zewnątrz zobaczymy czerwony rdzeń, czyli główną salę audytorijną na 600 osób. Członkowie sądu konkursowego, pod przewodnictwem profesora Bohdana Paczowskiego, stwierdzili, że spektakularna i płynna forma obiektu łagodnie wpisuje się w otwartą przestrzeń wiślanego nabrzeża, tworząc powściągliwe dopełnienie Skalki i Wzgórza Wawelskiego. Z kolei szerokie otwarcie łuku fasady foyer, pozwala uczestnikom wydarzeń wewnątrz budynku – widzieć i być widzianym. Zakończenie realizacji przewidziano na 2012 rok.

Nieco dalej na południe, na wolnej działce obok muzeum Manggha, przy ulicy Monte Cassino, powstanie Galeria Europa – Daleki Wschód (il. 14). W tym przypadku autorami koncepcji są architekci z pracowni Ingarden & Ewy. Nowy projekt to uzupełnienie istniejącego kompleksu Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha, Szkoły Języka Japońskiego („A-m” 12/04), pawilonu herbariami i japońskiego ogrodu o 2000 metrów kwadratowych powierzchni użytkowej. W powstającej galerii można będzie zobaczyć dzieła sztuki



12.2008 INFORUM

Tower czy apartamentowce przy alei Kijowskiej spowodowały, że pod względem dobrej, nowoczesnej architektury, Kraków znalazł się daleko za innymi dużymi miastami Polski.

W końcu jednak nadszedł czas długo oczekiwanej odwilży. Skończyła się era przetargów i zlecania projektów konkretnym pracownikom, organizowane są międzynarodowe konkursy. Zmienia się filozofia promocji miasta, krakowskie władze zaczęły doceniać korzyści płynące z budowy prestiżowych obiektów.

japoński architekt Arata Isozaki. Realizacja tej prestiżowej inwestycji o całkowitej powierzchni użytkowej około 28 000 metrów kwadratowych rozpocznie się w przyszłym roku, w bliskim sąsiedztwie centrum Manggha. Autorem zwycięskiej konkursowej koncepcji jest pracownia Ingarden & Ewy Architekci, współpracująca z biurem Arata Isozaki & Associates. Przeszkłone foyer budynku, którego organiczną bryłą zostanie pokryta kolorową, kamienną mozaiką, będzie otwierać się na nabrzeże

azjatyckiej, głównie z Indii, Chin oraz Korei, ale także z krajów europejskich. Architekci podkreślają, że nowy obiekt z pewnością nie przycni budynku Manggha, ale będzie jego twórczym uzupełnieniem, subtelnie wkomponowanym w otoczenie. Stąd prosta, modernistyczna geometria. W środku zaprojektowano przestronny hol, przeszklony i otwarty na duży taras zlokalizowany we frontowej części galerii. Do pracy nad projektem aranżacji foyer wejściowego, architekci zaprosili francuską malarzkę i pisarkę

Fabienne Verdier, która dziesięć lat spędziła w Chinach ucząc się kaligrafii. Jej abstrakcyjne prace łączą ikoniczną symbolikę chińską z tym, co europejskie. Architektki wspólnie z artystką szukają pomysłu na wnętrze głównego holu. – Zdecydowałam się zaprosić Fabienne Verdier do współpracy za sprawą jej książki *Pasażerka Cisy*, w której spotykamy się z mozaiką kultur. Wierzę, że znajdziemy odpowiedź na pytanie postawione przez Andrzeja Wajdę, fundatora centrum kultury japońskiej w Krakowie – jak połączyć Wschód i Zachód. Chcę, żeby ten budynek stał się pomostem między dwoma kulturowymi biegunami – mówi Krzysztof Ingarden. Inwestycja ma rozpocząć się w 2009 roku.

Na wieść o planach budowy tak prestiżowych obiektów prywatni inwestorzy na własną rękę zajęli się porządkowaniem nieestetycznej okolicy, gdzie przez lata, na wjeżdżających do miasta – od strony Tyńca – czekały budy z hotelami, a raz w roku kram rozbijało też wesołe miasteczko. Jednym z powstających tam, ważnych dla Krakowa budynków, które przyczynią się do poprawy jakości przestrzeni wokół nowego centrum w okolicach ulicy Konopnickiej, będzie hotel Park Inn z 152 pokojami (il. 6). Jego budowa ma zakończyć się w pierwszej

połowie przyszłego roku. Inwestorem jest GD&K Group, a projektantem znany niemiecki architekt Jürgen Mayer H. Przyszły hotel znalazł się na liście 18 najciekawszych, zmieniających oblicze Polski projektów wytypowanych przez brytyjski magazyn „Wallpaper”. Uwagę brytyjskich krytyków zwróciło też Muzeum Tadeusza Kantora Cricoteka autorstwa konsorcjum dwóch krakowskich pracowni – nsMoonStudio i Wizja (il. 3). Ponad bryłą dziewiętnastowiecznej elektrowni przy ulicy Nadwiślańskiej w Podgórzu powstanie nowa, prostopadłościenna forma. Transparentność oraz doskonała lokalizacja obiektu – tuż przy bulwarze wiślanym, vis-à-vis Kazimierza – to szansa na zagospodarowanie na nowo nabrzeża Wisły i zwrócenia miasta do rzeki. Rozpoczęcie inwestycji przewidziano na przyszły rok.

To nie jedyne interesujące obiekty, które w najbliższych latach zmienią oblicze stolicy Małopolski. W samym centrum miasta, pomiędzy zabytkową zabudową, planowany jest Małopolski Ogród Sztuki (il. 13). Formę obiektu zdefiniował kształt działki, która rozciąga się między ulicami Rajska i Szujskiego. W koncepcji, autorstwa biura Ingarden & Ewó Architekci, łamane linie dachu MOS dopasowano

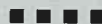
do okolicznych oficyn i budynków. Przeszkłone elewacje uzupełniono ceglanymi zdobieniami i elementami ceramicznymi, podobnymi do tych, jakich architekci użyli w Pawilonie Wyspiański 2000. Decyzja o zastosowaniu pełnych przeszkleń podyktowana była chęcią wyeksponowania we wnętrzu budynku zabytkowej fasady dawnej ujeżdżalni, a także wizualnego połączenia wnętrza z zewnętrzną przestrzenią „ogrodu sztuki”. W obiekcie znajdują się pomieszczenia wystawowo-kulturalno-handlowe wraz z podziemnym pasażem prowadzącym do biblioteki, i dalej pod nią – do zespołu kinowo-hotelowego Hilton i Silver Screen (projektu Romualda Loeglera), który powstaje przy ulicach Karmelickiej i Dolnych Młynów.

Trzeba wspomnieć też zaprojektowane przez tandem architektów z Florencji – Claudia Nardi i Leonarda Marię Proli – ze smakiem, wrażliwością i niezwykłą dbałością o detal Muzeum Sztuki Współczesnej na Zabłociu, przy ulicy Lipowej (il. 8; „A-m” 10/07). Projekt czeka na pozwolenie na budowę. Na potrzeby muzeum zaadaptowane zostaną hale dawnej fabryki Oskara Schindlera. Architekci zachowali ich konstrukcję wraz z dachami szedowymi, mur największej przepruli otwierając ją na dziedziniec.

Sprostowania do materiału „Architektura tła” w nr. 11/2008 *Architektury-murator*

W nazwie pracowni podanej w podpisie 12 (str. 41) budynku mieszkalnego Mirador w Żyrardowie wystąpił błąd. Pracownia nie nazywa się Soral Grzędziński Architekci lecz **Soral Grzędziński Architekci**.

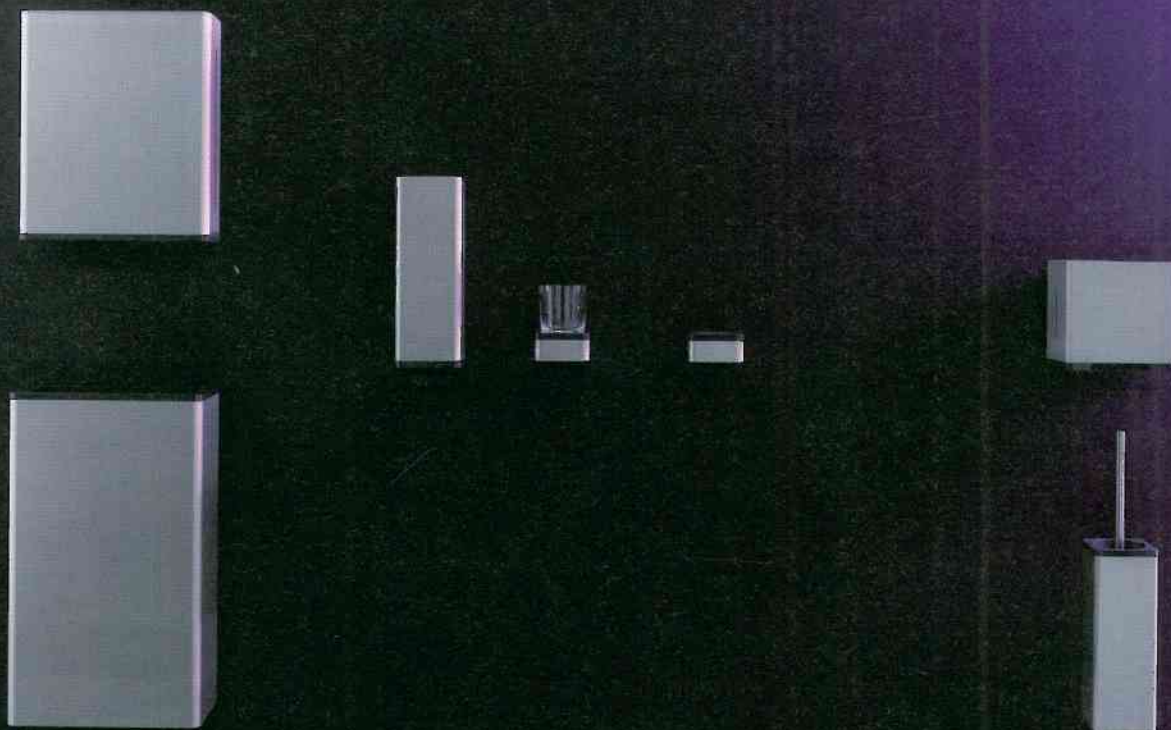
Ponadto fotografia nr 28 (na str. 45) nie przedstawia Galerii Focus Park w Zielonej Górze, lecz Galerię Focus Park w Bydgoszczy. Za pomyłki czytelników i autorów obiektów przepraszamy. Red.



Seria 805

Akcesoria sanitarne | stal szcztokowana

HEWI



**Sprostowanie do materiału
Lokalne hity w nr. 11/2008
„Architektury-murator”**

Zdjęcie nr 24 na str. 33 nie prezentuje budynku projektowanego przez pracownię projektową, lecz elewację ponad 100-letniego, zabytkowego, drewnianego budynku mieszkalnego, którego wnętrza zostały przystosowane przez pracownię dla potrzeb zaplecza przedszkola. Elementami współczesnymi na zdjęciu są samowolnie wymyślone i wykonane przez inwestora schody, samowolnie zamienione pokrycie dachowe i sposób impregnacji drewna. Prezentacja zdjęcia realizacji niezetelnie podpisanej i odbiegającej od projektu wywołała

Przewidzieli też dwa przeciwległe wejścia do całego kompleksu, tak że muzeum sztuki będzie oddzielone od Muzeum Pamięci (w którym pojawi się ekspozycja poświęcona Oscarowi Schindlerowi oraz losom uratowanych Żydów). Koncepcję Włochów cechuje wyjątkowa asceza i dyscyplina projektowa.

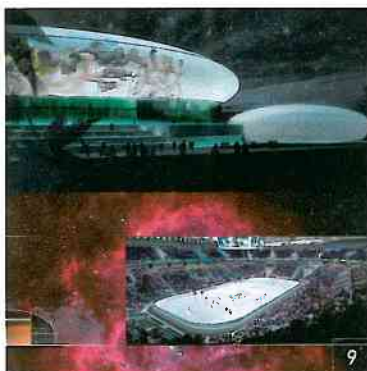
____Rozstrzygnięcie w ubiegłym roku konkursu na projekt muzeum spowodowało prawdziwą lawinę nowych inwestycji na Zabłociu. Najciekawszą jest biurowiec hiszpańskiej Grupy Aldesa o nazwie Diamante Plaza, o powierzchni 10 000 metrów kwadratowych, zaprojektowany przez krakowskie Biuro Architektoniczne DDJM (il. 10). Budynek, zlokalizowany w narożniku ulic Dekerta i Klimeckiego, jest już w trakcie realizacji. Jego narożniki ścięto tak, by przypominał nieregularnie oszlifowany szlachetny kamień. Cała elewacja pokryta zostanie szkłem wstawionym w aluminiowe ramy, uzupełnione czarnym kamieniem. Wszystkie te zabiegi mają upodobnić biurowiec do rzadkiej odmiany czarnego diamentu, zwanej karbonado. Duże przeszklenia zatrą wrażenie podziału

wykonana z białego kamienia, kontrastująca z ciemnymi, również kamiennymi, ścianami, stanie się charakterystycznym znakiem tej okolicy. Planowane oddanie budynku to 2012 rok.

____Do ważnych inwestycji, zlokalizowanych na północy miasta, można zaliczyć również zespół czterech wież pod nazwą Quattro Business Park, który wyrasta przy alei Gen. Bora Komorowskiego (il. 12). Zakończenie podzielonej na 4 etapy inwestycji zaplanowano na 2012 rok. Nowoczesny kompleks zaprojektowano – tym razem – w Warszawie, w pracowni Stefana Kuryłowicza. Projekt największego (powierzchnia użytkowa 85 000 metrów kwadratowych) i najdroższego w Krakowie zespołu biurowo-usługowego do złudzenia przypomina jednak wysokie biurowce stworzone przez architekta dla Katowic.

– Nowe inwestycje w Krakowie są na wysokim poziomie finansowym, ale jeszcze nie artystycznym. Jednak takie projekty są już w drodze, na przykład centrum biurowo-usługowe Quattro. Mówi się, że za kilka lat Kraków będzie bogaty, ale brzydki. To nieprawda. Oczywiście, brakuje

stadionu miejskiego Wisły Kraków. Projekt planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Towarzystwa Sportowego Wisła, który powstał w magistrackim Biurze Planowania Przestrzennego i czeka na uchwalenie, zakłada utworzenie na 28 hektarach – w kwadracie ulic Reymonta, Reymana, 3 Maja i Chodakowskiego – olbrzymiego kompleksu sportowo-rekreacyjnego. Oprócz stadionu na 33 000 widzów, będą tam również hotele, hala sportowa na 5000 widzów (il. 16), baseny, korty i sześć boisk treningowych, w tym trzy ze sztuczną nawierzchnią. Koncepcja zabudowy zespołu (z wyjątkiem projektu stadionu Wisły, którego autorem jest pracownia Wojciecha Obtulowicza), powstała w biurze DDJM (il. 2). Projektanci zapowiadają, że po zakończeniu inwestycji na początku 2012 roku, będzie to najnowocześniejszy kompleks sportowy w kraju. Trzy planowane hotele firmowane będą przez sieć Hilton (jeden o standardzie pięciu gwiazdek – il. 5, drugi czterogwiazdkowy oraz trzeci – Garden Inn, czyli tak zwany Hilton dla mniej wymagających – il. 15). W sumie blisko 800 miejsc noclegowych.



**12.2008
INFORUM**

na wnętrzu i zewnątrz, dodając całości wizualnej lekkości. Zakończenie budowy i oddanie obiektu do użytku zaplanowano na 2009 rok.

____Nowy, interesujący projekt to także siedziba Pałacu Ślubów, pracowni Studio S (il. 1). Obiekt, którego budowa ruszy ma pod koniec 2010 roku i potrwa około 18 miesięcy, powstanie przy rondzie Barei, między ulicami Dobrego Pasterza i Lublańską. Dekonstruktivistyczna bryła została umiejętnie wpisana w istniejącą już na działce zabudowę. Monumentalna fasada,

u nas architektury na światowym poziomie, jednak projekty takich gwiazd jak Frank Gehry czy Zaha Hadid to czysta komercja, jakiej coraz więcej w Warszawie. A Kraków potrzebuje więcej elegancji. I takie budynki niebawem u nas powstaną – ocenia Piotr Gajewski, prezes krakowskiego oddziału SARP.

____By przekonać się, jak w przyszłości zmieni się krajobraz miasta, warto też spojrzeć w kierunku działek wokół krakowskich Błoni. Już od dawna trwają tam prace związane z rozbudową

____W czerwcu tego roku miasto podpisało umowę na wykonanie projektu modernizacji stadionu Cracovii ze zwycięzcą konkursu na koncepcję przebudowy areny – międzynarodowym konsorcjum, złożonym z hiszpańskiej pracowni Estudio Lamela (znanej między innymi z modernizacji stadionu Santiago Bernabéu w Madrycie oraz realizacji drugiego terminala warszawskiego lotniska) i firmy Sener (il. 7). W marcu rozstrzygnięto także konkurs architektoniczny na projekt budowy Hali Stulecia

Cracovii przy alei Focha (na zachód od stadionu). Zwyciężyło w nim Biuro Projektów Lewicki Łatak. Niewielki budynek z trybunami dla około 600 widzów dostosowany zostanie do potrzeb osób niepełnosprawnych, które będą mogły tam uprawiać sport. Obiekt powstanie w otulinie Bielańsko-Tynieckiego Parku Krajobrazowego, między Błonią i Rudawą (na tak zwanych Małych Błoniach). Obszar znajduje się w strefie ochrony sylwetki widokowej miasta i wzgórze św. Bronisławy. Architekci z Biura Projektów Lewicki Łatak zaproponowali obiekt przypominający ziemny nasyp, formowany stalową siatką wykorzystywaną między innymi do zabezpieczania urwisk. Wszystko po to, by – jak zapewniają – maksymalnie dostosować budynek do charakteru miejsca. Budowa ma się rozpocząć wkrótce, zakończenie realizacji przewidziano na 2011 rok.

____Również w połowie tego roku rozstrzygnięto konkurs na projekt pierwszej w Krakowie miejskiej hali sportowo-widowiskowej. Na trybunach nowoczesnej areny będzie mogło zasiąść jednocześnie 15 000 widzów (il. 9). Zwycięska koncepcja – pracowni Perbo-Projekt z Krakowa i Modern Construction Systems z Poznania – zrobiła ogromne wrażenie na członkach jury.

Futurystyczny obiekt stanąć ma w Parku Lotników Polskich w Czyżynach (od strony alei Pokoju – na północny-wschód od Starego Miasta). Obłą bryła przypomina olbrzymi, płaski otoczek. Dach i elewacje, dzięki zainstalowanym w nich specjalnym systemom elektronicznym, będzie można wykorzystać jako wielkie ekrany, na których zobaczymy relacje z odbywających się w środku imprez. Ruchome amfiteatralne trybuny pozwolą na przeprowadzenie zarówno zawodów lekkoatletycznych, jak i meczów hokeja, jazdy figurowej na lodzie, curlingu oraz uprawianie wszelkich dyscyplin halowych. Dzięki tej inwestycji Kraków zyska też w końcu nowoczesny obiekt, gdzie będą mogły odbywać się duże koncerty oraz będzie miał możliwość ubiegania się o organizację międzynarodowych imprez sportowych. Budowa hali rozpocznie się w połowie 2009 roku, a oddanie do użytku nastąpi w pierwszym półroczu 2012 roku.

____W południowej części parku lotników powstaje już nowy gmach Muzeum Lotnictwa Polskiego (il. 4). Budowa zakończy się za dwa lata. Nowy obiekt pozwoli na powiększenie kolekcji oraz lepszą ekspozycję istniejących zbiorów. Oryginalna forma budynku przelamuje monotonię, z jaką kojarzone są typowe

hangary. Lekkości dodają mu ogromne przeszklenia. Dzięki nim zaciera się podział na wewnętrzną i zewnętrzną przestrzeń ekspozycji. Projekt gmachu to dzieło polsko-niemieckiego tandemu – pracowni Pysall Ruge Architekten z siedzibą w Berlinie i architekta Bartłomieja Kisielewskiego.

____Jedną z kluczowych miejskich inwestycji jest w tej chwili także projekt Nowe Sukienice – remont konserwatorski oraz modernizacja Muzeum Narodowego w Sukiennicach, gdzie mieści się Galeria Sztuki Polskiej XIX wieku. Po przebudowie zabytkowa bryła stanie się bardziej transparentna. Na nowo zaaranżowane zostanie główne wejście, przy którym zainstalowane będą multimedialne ekrany. Po obu stronach gmachu pojawią się tarasy widokowe. Dzięki zmianie nachylenia dachów pulpity nad kramami kupieckimi powstanie blisko 1000 metrów kwadratowych nowej powierzchni. Dostęp do galerii ułatwi osobom niepełnosprawnym przeszklona winda wpuszczona w zabytkowe wnętrza klatki schodowej. – *Nowoczesność i historia spotkają się w jednym budynku* – zapowiada Janusz Czop, główny konserwator muzeum.

Dawid Hajok, „Gazeta Wyborcza”

już wcześniejszy protest projektantów.

W imieniu zespołu projektowego – arch. Renata Jaszczur Dębiec.

Od redakcji: zdjęcie wraz z, jak się okazało niewłaściwą, informacją o przedstawionym na nich obiekcie otrzymaliśmy od organizatora konkursu. Za opublikowanie błędnego opisu autorów i czytelników przepraszamy.

Natura w zasięgu ręki



Martela Sp. z o. o.
ul. Redutowa 25,
01-106 Warszawa
tel.: (+48 22) 837 09 95
fax: (+48 22) 836 76 23
e-mail: martela@martela.pl

Oddział Gdańsk
ul. Szymanowskiego 2,
80-280 Gdańsk
tel.: (+48 58) 521 90 60
fax: (+48 58) 521 90 61
e-mail: gdansk@martela.pl

Oddział Katowice
Al. Korfanteo 141 a,
40-154 Katowice
tel.: (+48 32) 730 77 77
fax: (+48 32) 730 30 09
e-mail: katowice@martela.pl

Oddział Kraków
Galeria Kazimierz,
ul. Podgórska 34, 31-536 Kraków
tel.: (+48 12) 433 03 86
fax: (+48 12) 433 03 81
e-mail: krakow@martela.pl

Oddział Łódź
ul. 6-go Sierpnia 88 a,
90-646 Łódź
tel.: (+48 42) 633 66 96
fax: (+48 42) 633 66 95
e-mail: lodz@martela.pl

Oddział Poznań
ul. Janickiego 20 B,
60-542 Poznań
tel.: (+48 61) 663 20 90
fax: (+48 61) 663 21 00
e-mail: poznan@martela.pl

Oddział Wrocław
ul. Drobnera 36,
51-257 Wrocław
tel.: (+48 71) 322 72 05
fax: (+48 71) 322 72 07
e-mail: wroclaw@martela.pl

